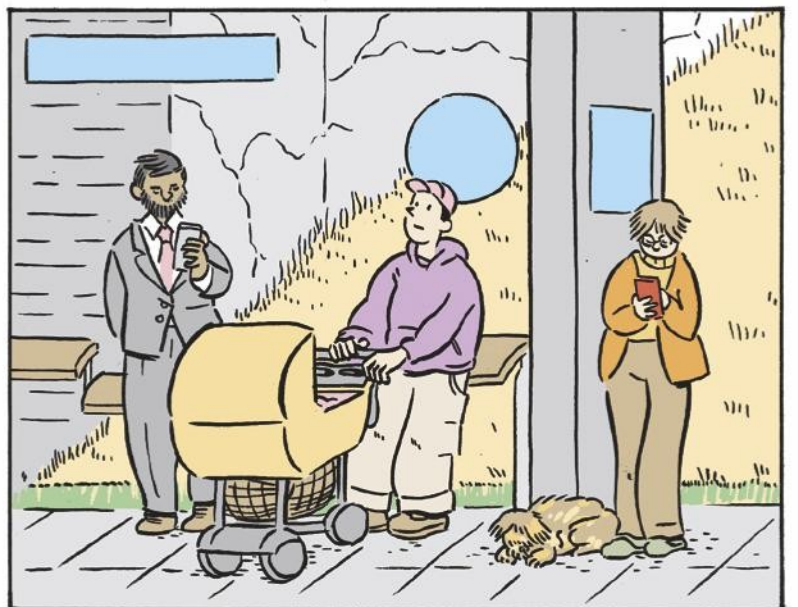
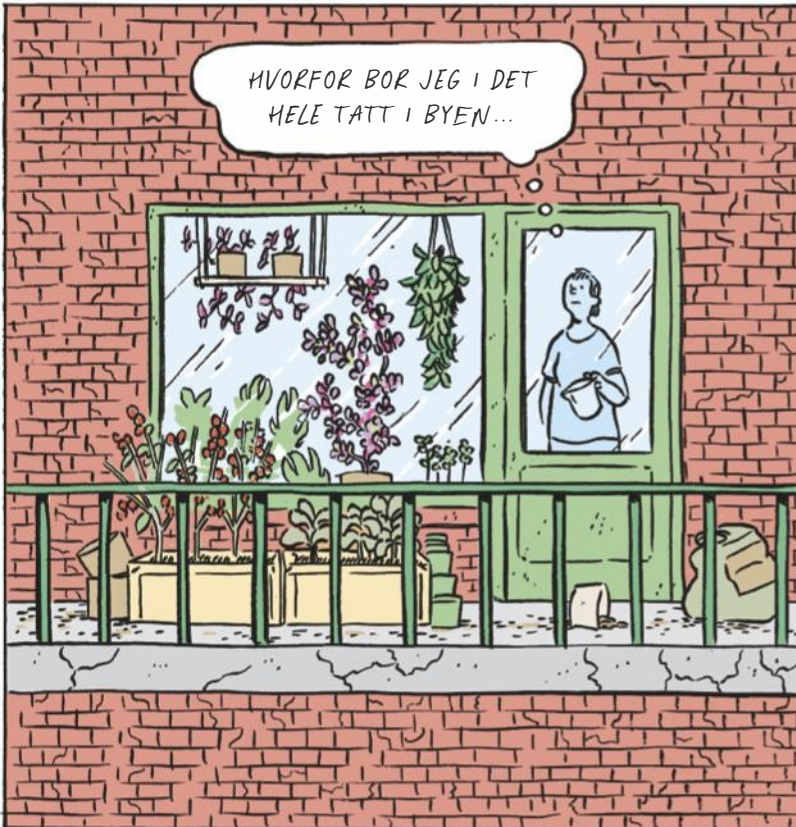

FRØYDIS PEKER PÅ NOEN UTFORDRINGER VED
Å DRIVE LANDBRUK I BYEN. DET KREVER
UTHOLDENHET Å SKAFFE NOK PENGER OG
SAMARBIEDSPARTNERE. MEN DET ER MANGE
MENNESKER SOM GÅR MED ET ØNSKE OM Å
BRUKE BYEN DE BOR I TIL Å DYRKE.

DET ER BARE SÅ MYE I HVERDAGEN VÅR SOM HOLDER OSS FRA Å FÅ SKITT UNDER NEGLENE.

KJENNER DU DEG IGJEN I NOEN AV DISSE
KARÅKTERENE?

ARBEIDET MED Å FINNE MENNESKENE OG ETABLERE EN HAGE ER KREVENDE, OG VEIEN DIT MANGESLUNGEN.

I EN GRUPPE HVOR ALLE HAR ULIKE FORUTSETNINGER OG KOMPETANSE ER DET VIKTIG Å AVKLARE FORVENTNINGER. LYTT TIL ANDRE OG VÆR TYDELIG PÅ HVA DU KAN BIDRA MED.

FORDEL ROLLENE SÅ GODT DERE KAN, SLIK AT DERE FÅR MENTET UT KOMPETANSEN SOM FINS I GRUPPA. NOEN VIL BRUKE LITT TID PÅ Å FINNE UT HVA DEN ER, MENS ANDRE HAR KANSKJE ERFARINGER FRA LIGNENDE PROSJEKTER TIDLIGERE.

SAMTIDIG ER DET VIKTIG Å RULLERE PÅ OPPGAVENE, SELV I STARTFASEN. DA BLIR GRUPPA MINDRE SÅRBAR FOR UTSKIFTNINGER.

EN GRUPPE TRENGER IKKE VÆRE FULLSATT AV MEDLEMMER FRA BEGYNNELSEN AV. KANSKJE OPPDAGER DU NOEN STØTTESPILLERE UNDERVEIS I PLANLEGGINGEN. SLIK KAN DET DUKKE OPP RESSURSER DERE IKKE VISSTE OM.

ER DERE EN ÅPEN OG SØKENDE GRUPPE KAN NYE OG POTENSIELT FRUKTBARE SAMARBEID OPPSTÅ PÅ VEIEN. DET ER OPP TIL DERE SOM INITIATIVTÅKERE Å SE MULIGHETENE OG SKAPE ET FELLES ENGASJEMENT. DET FINS FOLK I KOMMUNEN OG I CIVILSAMFUNNET SOM BARE VENTER PÅ Å FÅ BLI MED!

DE FLESTE PROSJEKTER STARTER MED EN IDÉ ELER VISJON.

DET ER ET OMFATTENDE SPØRSMÅL, DERFOR ER DET LURT Å STARTE MED DET MEST ELEMENTÆRE.

HVA ER VÅR DRØM?

HVORDAN FINNER VI EN TOMT?

INNEN GRUPPA SETTER I GANG MED Å LETE ETTER ET STED Å DYRKE MÅ DERE BLI ENIGE OM HVILKE BEHOV TOMTEN SKAL DEKKE.

AMBISJONSNIVÅET KAN JUSTERES ETTERHVERT SOM DERE OPPARBEIDER DERE SELVTILLITT I GRUPPA.

HVILKEN INFRASTRUKTUR MÅ PÅ Plass?

HVORDAN SKAPER VI ET INKLUDERENDE TILTAK SOM HELE NABOLAGET KAN TA DEL I?

HVILKE DESIGNLØSNINGER KAN VÆRE MED PÅ Å GJØRE PROSJEKTET VÅRT SPENNENDE?

HAGEGRUPPA I URTEGATA BRUKTE NESTEN TO ÅR PÅ Å NAVIGERE I ET VILLNISS AV BYRÅKRATI, REGULERINGER OG STØTTEORDNINGER FØR FØRSTE SPADETAK BLE SATT I DEN TILKJØRTE JORDA.

ALT DETTE, OG VI HAR IKKE EN GANG BEGYNT Å SNAKKE OM HVILKE PLANTER VI SKAL DYRKE.

HVILKEN ORGANISASJONSFORM PASSER OSS?

HVORDAN SKAFFER VI NOK PENGER OG POLITISK STØTTE?

LYTTER DERE TIL ANDRES ERFARINGER BLIR VEIEN TIL MÅLET STRAKS MER OVERSIKTLIG.

SJANSENE FOR Å LYKkes ØKER MED GODE FORBEREDELSE.

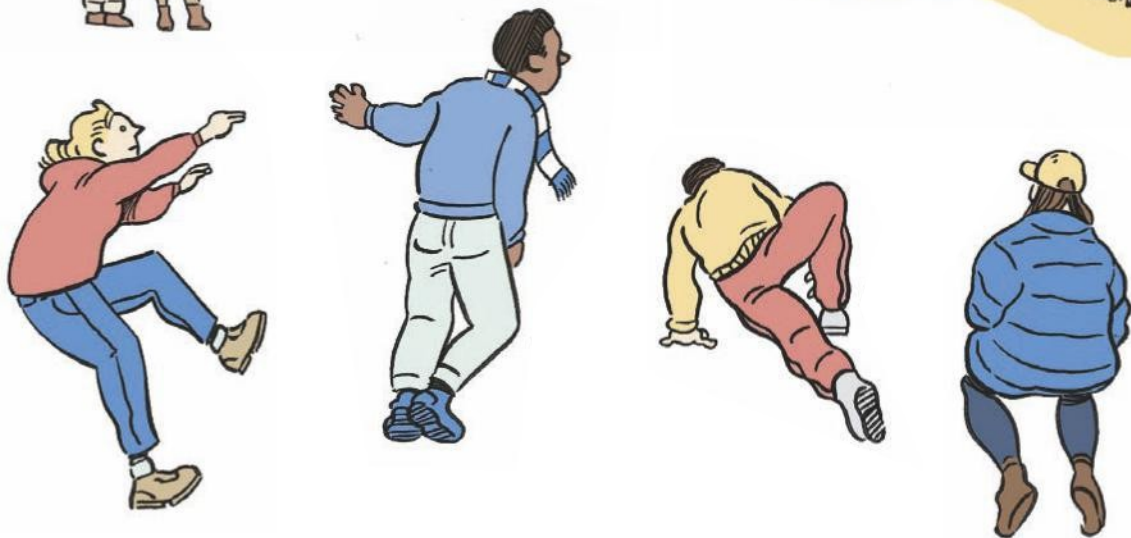
DET ER MANGE MÅTER Å FINNE EN PASSENDE TOMT. KANSKJE HAR DIN GRUPPE SETT SEG UT EN GRØNN FLEKK I NABOLAGET.

ELLER EN GRÅ, FOR DEN DEL.

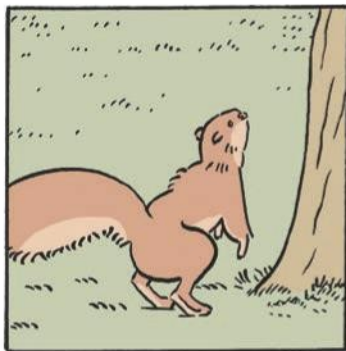

NOEN STEDER ER TILTALENDE FORDI DE ER UKOMPLISERTE OG PRAKTISKE.

MEN IKKE OVERSE DE SMIRKLETE OG VELEGANTE Plassene, DE KAN OGSÅ VÆRE ET GODT UTGANGSPUNKT FOR ET SPENNENDE PROSJEKT.

DET ER MANGE SPØRSMÅL SOM MELDER SEG I MØTE MED EN TOMT. DEN HAR MANGE STYRKER OG SVAKHETER SOM DET ER VIKTIG Å ANALYSERE.

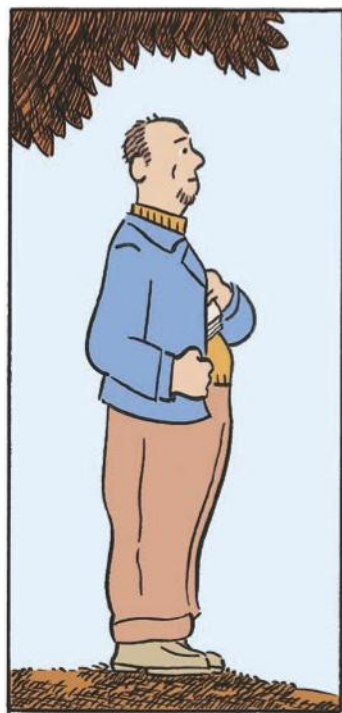

HVILKE MULIGHETER FINS PÅ STEDET?

HVILKE TRUSLER BØR DU VÆRE BEVISST?

HAR STEDET NOEN SÆREGENHETER DU BØR TA HENSYN TIL? NOEN KVALITETER DET ER VERDT Å BYGGE VIDERE PÅ? VI KAN NÆRME OSS SVARENE PÅ DISSE SPØRSMÅLENE VED Å KARTLEGGE STEDETS SÅKALTE MYKE OG HARDE FORHOLD.

DET MYKE KAN HANDLE OM STEDETS HISTORIE OG HVORDAN BYEN OG NABOLAGET BRUKER OG FORSTÅR Plassen.

HVILKE REGULERINGER SOM GJELDER I OMRÅDET ER OGSÅ VIKTIG Å ANALYSERE, FOR DE LEGGER FØRINGER PÅ FREMTIDIGE AKTIVITETER.

DE HARDE FORHOLDENE DREIER SEG OM DET KONKRETE. DU KAN SE PÅ TOMTENS STØRRELSE, TILGJENGELIGHET, OG PÅ HVORDAN STIER, VEIER OG OMKRINGLIGGENDE BYGNINGER PÅVIRKER BRUKEN AV OMRÅDET.

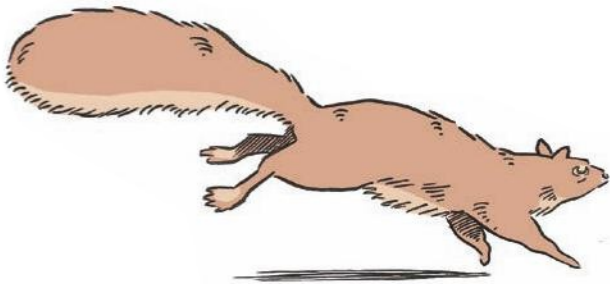

VEL SÅ VIKTIG ER DE KLIMATISKE FORHOLDENE. SOL, SKYGGE, VIND OG NEDBØR ER NATURLIGVIS AVGJØRENDE.

ER DU VED KYSTEN ELLER I INNLANDET? I ET FORSTADSDISTRIKT ELLER I ET URBANT OMRÅDE?

SNAKK MED FOLK I NÆRMILJØET OM VÆR OG VIND VED TOMTEN. KANSJKE FINNER DERE NOEN MED VERDIFULL KUNNSKAP OM FORHOLDENE I OMRÅDET. HAR NOEN DYRKET DER FØR?

ET SØRVENDT, HELLENDE AREAL ER IDEELT Å DYRKE PÅ. NATURLIG DRENERING SØRGER FOR EN GODT OPPVARMET JORD OG EN LANG VEKSTSESONG.

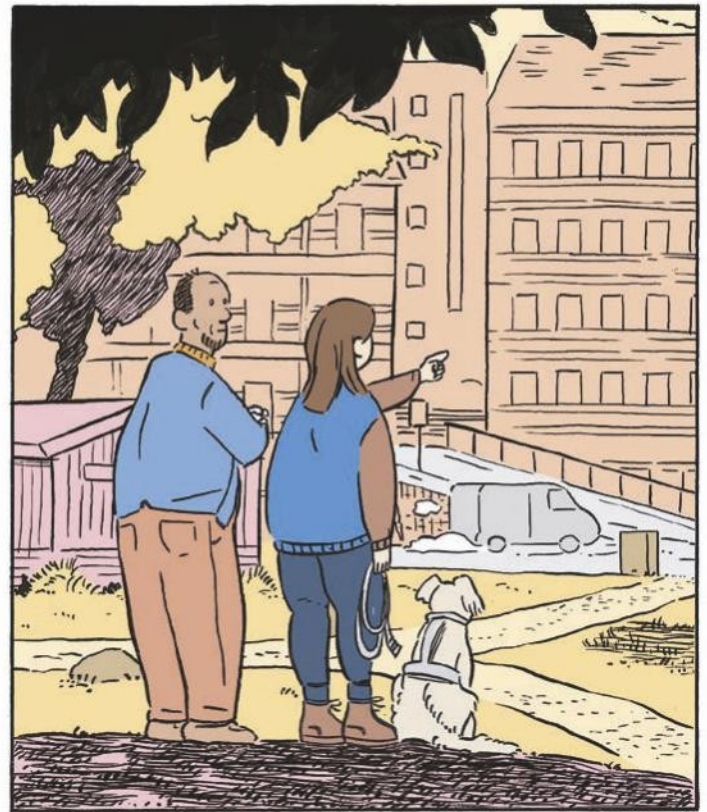

HAR TOMTEN TILGANG TIL VANN?

FINS DET ET BIOLOGISK MANGFOLD PÅ Plassen DET ER VIKTIG Å TA VARE PÅ?

ER FORURENSNING ET PROBLEM?

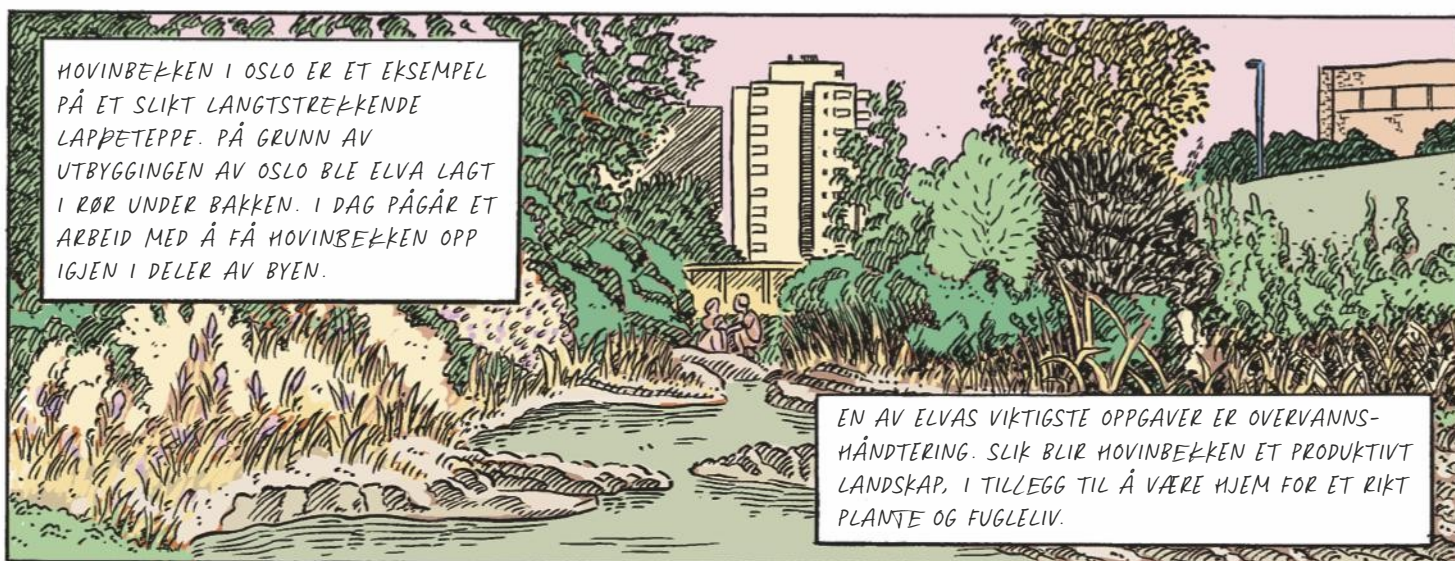
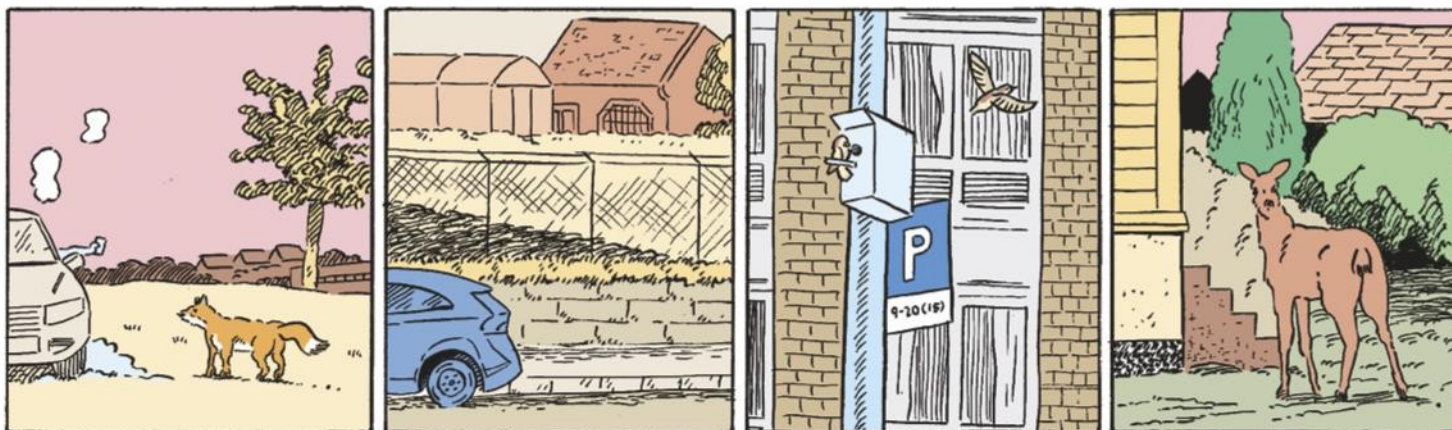
KARTLEGGINGEN VIL GI SVAR PÅ HVORDAN OMRÅDET KAN DELES INN. HVOR PASSER DET BEST Å HA DYRKNINGSOMRÅDENE? FELLESAREAL? PRYDVEKSTENE? ER TOMTEN VINDFULL KAN DYRNING BLI VANSKELIG. NOE VIND KAN DEMPES MED BEPLANTING.

FOR DET VIKTIGSTE ER AT TOMTEN DERES HAR SOL! VELDIG MANGE ANDRE FORHOLD KAN DERE GJØRE NOE MED. SELV OM DET FRISTER MED KVELDSSOL TIL LANGE ARBEIDSDAGER, ER SEKS TIMER SOL FRA MORGENEN AV BEST FOR VEKSTEN.

NATUREN BRYR SEG IKKE OM OPPGRENSNINGER, OG EN BY BESTÅR AV HUNDREVIS AV SMÅ OG STORE LANDSKAP. ALLE DISSE FLEKKENE AV LIV ER BUNDET SAMMEN I EN SÅKALT «GRØNN INFRASTRUKTUR»: HUNDREVIS AV SYNLIGE OG USYNLIGE VEIER, KORRIDORER OG BROER SOM SAMMEN UTGJØR EN KJEDE AV LIV. PÅ DEN MÅTEN ER HAGEFLEKKEN DIN ULØSLIG KNYTTET TIL BYENS ØKOSYSTEM.

HOVINBEKKEN I OSLO ER ET EKSEMPEL PÅ ET SLIKT LANGTSTREKKENDE LAPPETEPE. PÅ GRUNN AV UTBYGGINGEN AV OSLO BLE ELVA LAGT I RØR UNDER BAKKEN. I DAG PÅGÅR ET ARBEID MED Å FÅ HOVINBEKKEN OPP IGJEN I DELER AV BYEN.

EN AV ELVAS VIKTIGSTE OPPGAVER ER OVERVANNSHÅNDTERING. SLIK BLIR HOVINBEKKEN ET PRODUKTIVT LANDSKAP, I TILLEGG TIL Å VÆRE HJEM FOR ET RIKT PLANTE OG FUGLELIV.

DITT LANDBRUKSPROSJEKT, STORT ELLER LITE, BLIR EN DEL AV DETTE NETTVERKET. DERFOR ER DET VIKTIG Å SETTE SEG INN I ARTSLIVET PÅ Plassen DIN OG FASILITERE FOR DET MANGFOLDET SOM FINNES DER. PÅ ARTSDATABANKEN.NO FINNER DU OVERSIKT OVER HVILKE ARTER SOM ER OBSERVERT I OMRÅDET, OG OM DE ER TRUET ELLER LIVSKRAFTIG.

Lomvi:
Kritisk
truet!

Brennesle:
Livskraftig!
Næring til
kompost

Rynkerose:
fremmedart!

Snakk med ornitologisk forening.

Fiskemåke:
nært truet.
Hekker her?

Gresshoppe:
skade eller nyttedyr?

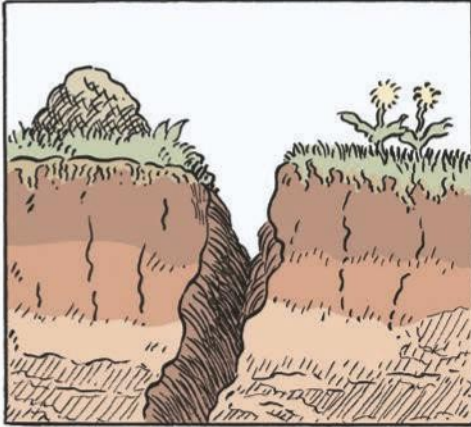
Trussel mot
naturmangfoldet.

ARTSDATABANKEN DEKKER BÅDE FUGLELIV, PLANTER OG INSEKTER.

JORD SPILLER EN FUNDAMENTAL ROLLE I Å SKAPE ET BÆREKRAFTIG LANDBRUK. GOD JORD ØKER DET BIOLOGISKE MANGFOLDET I BYEN OG BINDER CO².

DYR KING KREVER GODT JORDSMONN. DET ER VANSKELIG Å OPPDRIVE I EN BY, UANSETT HVOR DYPT DU GRAVER.

JORDEN HER ER OFTE STERKT FORURENSET, OG MEST SAMNSYNLIG FINNER DU BARE EN BLANDING AV FYLLMASSE, ASFALT OG PUKK.

FORURENSING ER IKKE DET ENESTE DU MÅ TENKE PÅ. DET FINS MANGE TILTAK DU KAN GJØRE FOR Å FORBEDRE JORDEN DIN. JORDA MÅ HA RETT TEMPERATUR OG VÆRE PASSE FUKTIG. LEIREAKTIG JORD FORBLIR KALD OG VÅT TIL LANGT UTPÅ VÅREN. DET HEMMER VEKSTEN PÅ ALT UNNTATT UGRESS, SOM TRIVES I VÅT JORD. VINTRENE VÅRE BLIR MER OG MER REGNTUNGE, OG SANDHOLDIG JORD VIL TÅLE MER NEDBØR.

Grav noen hull på de laveste delene av området, og kjenn etter om jorda er for våt. Er den det må tomten dreneres!

Tiltak mot forurensing: fiberduk!

Bland inn organisk materiale for å øke jordas biologiske mangfold

Dekk jorda med hageavfall (gressklipp, løv, grillkull). Hjelper å holde en jevn temperatur og hindrer ugress i å vokse!

Biokull!

I ET ØKO SYSTEM HENGER ALT SAMMEN MED ALT. Å JOBBE MED JORDA LÆRER OSS Å SE NATURENS PROSESSER, DENS SYKLUSER OG HVORDAN VI ER EN DEL AV DEN.

DESSVERRE GÅR MYE GOD JORD TAPT NÅR BYEN UTVIKLES OG DYKKBAR MARK BLIR BYGGET IGJEN. MEN DET FINS TILTAK SOM SELV I LITEN SKALA VIL UTGJØRE EN FORSKJELL.

ET LANDBRUKSPROSJEKT KAN ENKELT PRODUSERE JORD SELV. DET GJØR DERE VED Å ETABLERE EN JORDFABRIKK.

DERE KAN SAMLE INN KOMPOST OG PRODUSERE NY JORD AV DEN, SOM IGJEN KAN LEVERES TIL ANDRE DYRKNINGSSTEDER.

ET DYRKNINGSPROSJEKT MIDT I BYEN ÅPNER IKKE BARE OPP FOR MULIGHETEN TIL Å LEVERE KORTREISTE RÅVARER TIL OMRINGLIGGENDE KJØKKEN.

JORD + KOMPOST + VARME = NY, NÆRINGSRIK JORD.

SOM JORDPRODUSENT BLIR DERE EN RESSURS FOR ALLE I BYEN, OG EN AKTIV DELTAKER I MELE KRETSLØPET.

FORESTILL DEG HVOR MYE KOMPOST SOM GENERERES AV SPISESTEDENE I NÆRHETEN. DET MÅ VÆRE TONNEVIS!

NÅR DERE HAR SETT DERE UT EN TOMT, STARTER ARBEIDET MED Å FÅ OVERSIKT OVER HVILKE LOVER OG REGLER SOM GJELDER PÅ OMRÅDET, HVILKEN ORGANISASJONSFORM SOM PASSER DERES PROSJEKT, OG HVORDAN DERE KAN SØKE OM PENGER TIL ETABLERING OG DRIFT.

KREVER PLANEN DIN EN BYGGESØKNAD?

HVA ER EN BYGGESØKNAD?

HVILKEN FORMÅL ER TOMTEN REGULERT FOR?

EH...

ER NATUREN PÅ STEDET BESKYTTET AV VERNEBESTEMMELSER?

HÆ, UTREDNING??

HVILKEN HVA SA DU?

DETTE VIRKER JO HELT HÅPLØST!

VIL PROSJEKTET DERES KOMME I KONFLIKT MED KOMMUNENS PLANER FOR OMRÅDET?

FORTVIL IKKE! PÅ DE NESTE SIDENE SKAL VI TA EN RASK KIKK PÅ DET ALLER VIKTIGSTE DERE MÅ HUSKE PÅ I MØTE MED BYRÅKRATIET.

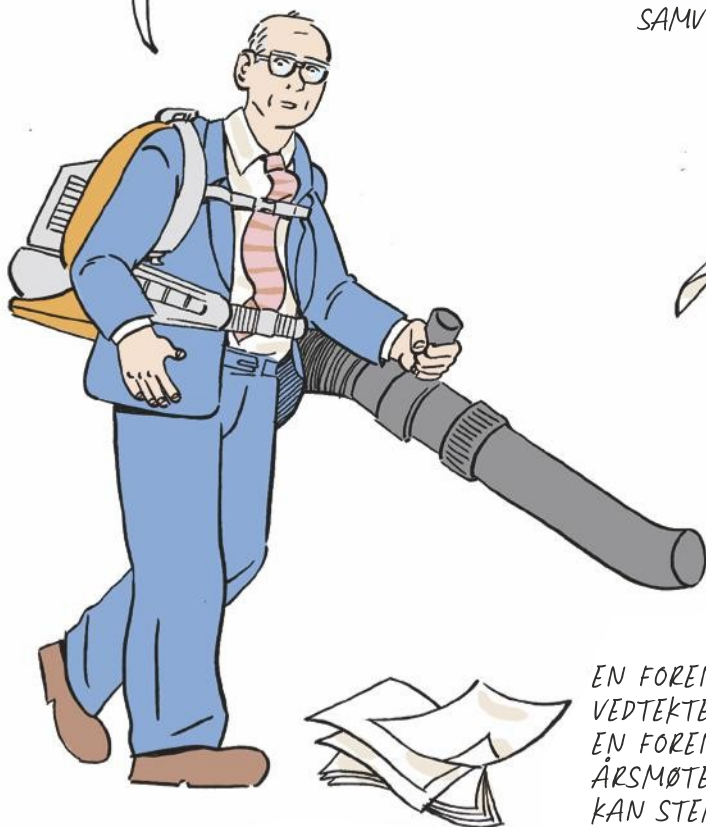
ETABLER EN GOD KONTAKT MED KOMMUNEN! DET KAN FREMSTÅ TETT OG UGJENNOMTRENGELIG, MEN I KOMMUNEN FINS DET PERSONER SOM HAR SOM JOBB Å HJELPE DEG. VI TAR EN RASK TUR INNOM OG SNAKKER MED DEM!

OKEI, DET ER IKKE EN HELT KORREKT GJENGIVELSE, MEN DET ER IKKE SÅ KOMPLISERT SOM MAN SKULLE TRO.

VI MÅ IKKE GLEMME Å SNAKKE OM ORGANISASJONSFORM. VELG EN ORGANISASJONSFORM SOM PASSER DIN GRUPPE. EN ORGANISASJON FORDELER ANSVAR OG GJØR SAMARBEIDET MED GRUNNEIER OG KOMMUNE ENKLERE.

DERE FINNER SELV UT HVILKEN TYPE SOM PASSER PROSJEKTET BEST. DE FLESTE VELGER Å ETABLERE EN FORENING. SKAL DERE DRIVE NÆRING, KAN KANSKJE ET SAMVIKKE ELLER AKSJESELSKAP VÆRE GODT EGNET.

EN FORENING VELGER ET STYRE OG ET SETT MED VEDTEKTER SOM BESTEMMER FORMÅLET MED DRIFTEN. EN FORENING HAR MEDLEMMER MED STEMMERETT. ÅRSMØTET ER ØVERSTE ORGAN HVOR MEDLEMMENE KAN STEMME FRAM ENDRINGER I VEDTEKTENE.

EN FORENING KAN ENKELT SØKE OM ØKONOMISK STØTTE FRA FOND OG STIFTELSE. DET FINS MANGE STEDER DERE KAN SØKE OM PENGER, OG SJANSENE ER GODE FOR Å FÅ TILSKUDD. I EN GRUPPE FINS DET ALLTID EN SOM TAR DEN SØKNADSJOBEN MED GLEDE!

BÅDE KOMMUNEN, FYLKESKOMMUNEN OG MILJØ-DIREKTORATET HAR TILSKUDDSORDRINGER ØREMERKET URBANT LANDBRUK. DERE KAN TIL OG MED FÅ STØTTE TIL UTREDNINGSARBEIDET.

DET FINS EN MENGDE PRIVATE STIFTELSE SOM UTLYSER STIPENDER ÅRET GJENNOM, SOM SPAREBANKSTIFTELSEN OG BERGESENSTIFTELSEN. SPLEISELAG OG CROWDFUNDING ER OGSÅ EN MULIGHET.

NOEN HAGELAG SAMLER INN STARTKAPITAL GJENNOM EN MEDLEMSAVGIFT. FOR Å SKAPE ET INKLUDERENDE PROSJEKT, KAN DET DERIMOT VÆRE LURT Å UNNGÅ AVGIFTER I STARTFASEN.

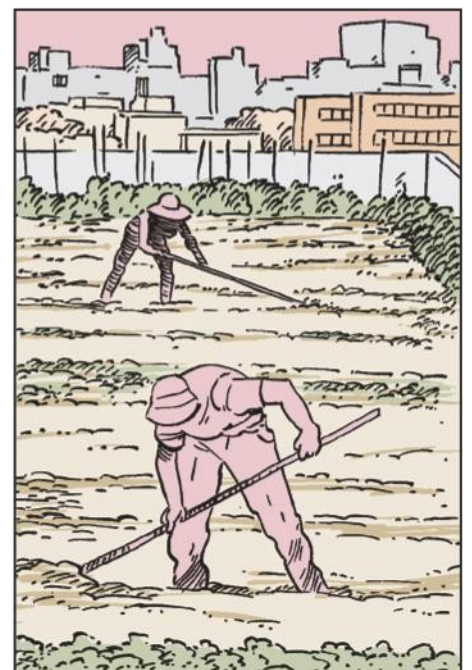
PROSJEKTETS PLASSERING VIL HA BETYDNING FOR DEN FINANSIELLE OPPFØLGINGEN. DRIVER DERE ET PROSJEKT PÅ OFFENTLIG GRUNN, ER DET RIMELIG AT KOMMUNEN DEKKER KOSTNADENE TIL OPPARBEIDING AV PLANTEFELT OG DIVERSE BYGGETILTAK.

KANSKJE KOMMUNEN ATTPÅTIL ER VILLIG TIL Å LØNNE EN GARTNER SOM SPARKER I GANG AKTIVITETEN.

NAV KAN GI BIDRAG TIL AKTIVISERING OG ARBEIDSTRENING.

LAG ET BUDSJETT MED TYDELIGE OPPDELTE TRINN. DA BLIR DET ENKLERE Å GJØRE VURDERINGER UNDERVEIS OG JUSTERE MÅLSETNINGENE.

ETABLERINGSFASEN ER OFTE PREGET AV OPTIMISME, ENGASJEMENT OG VELVILJE. DRIFTSFASEN ER MER KREVENDE.

IKKE ALLE ØNSKER VIL GÅ I OPPFYLLELSE!
NØKKELEN ER Å KUNNE TILPASSE SEG DE
UTFORDRINGENE OG MULIGHETENE SOM
DUKKER OPP UNDERVEIS.

MYE SKAL KLAFFE - DU SKAL HA TILLATELSE
OG KOORDINERE ALLE SLAGS KOMMUNALE
FORETAK OG INSTANSER. GRUPPA SKAL
HOLDE ENTUSIASMEN VARM.

FØR MAN KOMMER TIL
DEN GØYESTE FASEN...

LAGE ET STED.

OG PÅ ET OFFENTLIG STED ER
DET MANGE HENSYN Å TA.